

Kar si hudega storil, ne prikrivaj.

O priložnosti, ko se je obhajala neka posebna slovesnost, gré Napoleontanski namestni kralj na galejo (veliko barko), katero so vlekli v kazen obsojeni hudodelci. Kralj je namreč hotel ta dan oprostiti kaznjence, kateri bi bil njegove milosti najbolj vreden. Po versti je tedaj vprašal vse od prvega do zadnjega, v čem se je ta ali uni pregrešil, da ga je zadela tako huda kazen. Pervi izmed hudodelcev pravi: „Jaz sem popolnoma nedolžen in po krivici terpim kazen, ktera mi je naložena.“ Drugi se izgovarja in pravi: „Nič ne vem, kako sem prišel tù sìm, moja vést je čista.“ Tretji: „Berž ko ne, bila je pomota v osebah, da so me obsodili na galejo.“ Četerti zopet reče: „Moji sovražniki so pričali krivo zoper mene in Bog vé, da terpim po nedolžnem.“ Takó se izgovarjajo eden za drugim, delajo se nedolžne ter nobeden noče obstati svojega pregreška. — Zdaj pride še versta na zadnjega. „Kaj si pa ti storil,“ vpraša ga kralj, „da moraš tukaj tako težko pokoro delati?“ — „Oh gospod“ odgovori ta „hudobnež sem, da mi ga ni enakega in še veliko večjo kazen sem zaslužil za svoje hudobije nego je ta, v kateri se tukaj pokorim za svoje obilne pregreške.“ — „Vzemite berž temu hudobnežu železje iz nog, ter ga spodite pri tej priči iz galeje, da ne bo pohujšal svojih poštenih in nedolžnih tovaršev“ reče kralj in odide.

Kdor pregrešek svoj spozná —
Bog ne bo zapustil ga.

Gostač.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

S o v e.

Sove so ponočne ujede. Pokrite so z mehkim in rahlim perjem, kakor bi bile v kožuhu. V debelej okroglej glavi se jim svetijo velike oči, ktere obdaja venec tenkega perja. Kratek čern kljun je že od korena kljukasto zakrivljen in se komaj vidi iz perja; ušesa so široka, nogé kratke in s perjem pokrite. Unanji perst sove lahko po volji nazaj obernejo ter morejo potem dosti dobro plezati in se po drevji spenjati od veje do veje. Sove so zeló čudne ptice. Po dnevi živijo skrite v pečevji, starim zidovji in duplih, po noči pa tiho letajo okoli, ter si lovijo majhnih živalic, od kterih se živé. Smešno je gledati sove, kako se védejo, ako je po dnevi kaj vznemiruje.

Jezno pokajo s kljunom, pihajo kakor mačka, prevračajo oči, zamežiknejo pa zopet prav debelo pogledajo, kimajo z glavó in se priklanjajo tako šaljivo, da človeka nehoté smeh posili. — Sove so jako plahe, neumne in požrešne

ptice. Zaperte se med seboj koljejo in žró, da je joj! S človekom se težko sprjaznijo, zmerom ostanejo divje in togotne. Njihova neprijetna zunanost, tiho letanje, nočno dejanje, žalostno ukajoči glas, vse to je dalo človeku povód, da si misli o tej živali nekaj groznega, skrivnostnega in pošastnega. Vraža je sovo naredila za mertvaško ptico. Pravijo, ako se sova blizo hiše prikaže, da bo v hiši kmalu smert; sova pa le zato blizo hiš pride, ker jej diše podgane in miši. Nespametno tedaj ravnajo loveci, ki sove preganjajo in streljajo, ter je potem pribijajo na žitnice in skednje. Sove so zelo koristne ptice, ki se hranijo od miši, vodnih podgan in ponočnih žužkov. Ena sama sova srednje velikosti potrebuje čez leto in dan 2000 do 3000 miši; ako jih toliko ne najde, lovi žužke in pobira škodljive gosenice.

Sove so različnih verstí. Najbolj znamenita je velika uharica ali bubuj (*Strix bubo*), ki se šteje med naše največje sove. Dolga je dva črevlja in meri z razpetima perótnicama pet do šest črevljev v širjavi. Ta sova napada večje in manjše živali ter je edina, ki napravi med divjačino včasih veliko škode. Rahlo mehko perje je zgorej rujavkasto s črnimi plaménastimi lisami; nad ušesoma ima dva črna pernata čopa, ktera lahko pobesi in privzdigne. Rudečkasto rumene oči ležé sredi pernatega venca globoko vderte. Kljun in kremplji so črni. Bubuj prebiva po velikih gozdih, posebno v goráh. Po dnevi sedí v kakej luknji, v mraku pa izletí na lov. Ta sova tudi po dnevi dobro vidi in zgrabi sim ter tje tudi kako ptico, ako ima le ugodno priliko. Njen zateglo-ukajoči glas bu buj! bu buj! razlega se vso noč, da človeka, kedar jo sliši, groza obhaja.

Najbolj koristne sove, ki jih ne smemo nikoli preganjati, so: Pegasta sova (*Strix flammea*), navadna sova ali mala uharica (*Strix aluco*) in čuk (*Strix noctua*), ki spada med naše najmanjše sove in prav pridno lovi hrošče, manjše ptice, posebno pa miši in male rovke.

Domači zajček ali kunec.

Domači zajček ali kunec (*Lepus cuniculus*) je jako krotka živalica, ki se človeka tako privadi, da pride k njemu, ako ga kliče, mu je iz roke in se mu dá božati in čehljati. Domači zajčki se med seboj radi igrajo, podé se in skačejo, da je je le veselje gledati. Ta nežna živalica je v najbližem rodu z našim dobro poznanem divjem zajcem, čeravno se nimata rada in se med seboj le gerdo gledata. Pri nas vidimo domače zajčke prav pogostoma v hlevih in v stajah, kjer pa včasih veliko škode narejajo, ker podkopujejo zidovje in prerijejo vso zemljo. Kunec daje človeku mesó in kožo. Meso je prav perhko in tečno, a vendar ni tako okusno, kakor od divjega zajca. Koža daje dobro kožuhovino. Iz mehke volnaste dlake se nareja klobučina. Največi sovražniki domačega zajca so podlasice, dihurji in kune, ki so tako kervoločne, da gredó celó v luknjo za njim, da ga izvlečejo in ugonbijo.